

Datum: Rijeka, 3. srpnja 2024.

Kolegij: Javno zdravstvo u Hrvatskoj, Europi i svijetu

Voditelj: doc. dr. sc. Robert Doričić

e-mail voditelja: robert.doricic@uniri.hr

Katedra: Katedra za javno zdravstvo

Studij: Sveučilišni diplomski studiji - Sestrinstvo - Javno zdravstvo

Godina studija: 2

Akadska godina: 2024./2025.

IZVEDBENI NASTAVNI PLAN

Podaci o kolegiju (kratak opis kolegija, opće upute, gdje se i u kojem obliku organizira nastava, potreban pribor, upute o pohađanju i pripremi za nastavu, obveze studenata i sl.):

Modul **Javno zdravstvo u Hrvatskoj, Europi i svijetu** obvezni je modul na drugoj godini sveučilišnog diplomskog studija – Javno zdravstvo i sastoji se od ukupno 65 sati nastave (40 sati predavanja i 25 sati seminara (**4 ECTS**)). Izvodi se ukupno 45 sati, 30 sati predavanja i 15 sati seminara.

Ciljevi modula su identificiranje i analiziranje ključnih faktora utjecaja okoliša na zdravlje, ključnih izazova koji utječu na javnozdravstvene sustave na globalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini. Specifični su ciljevi modula procjena primjene zdravstveno-ekoloških programa u praktičnim aktivnostima medicinske sestre/medicinskog tehničara; propitivanje utjecaja nacionalnih sustava javnog zdravstva na međunarodne javnozdravstvene probleme i izazove; identificiranje povezanosti europskih i hrvatskih javnozdravstvenih intervencija u prošlosti s društvenim, ekonomskim i političkim okolnostima u različitim povijesnim epohama; upoznavanje važnosti analize povijesnih izvora za istraživanje javnog zdravstva. Nadalje, cilj je kolegija osposobiti studente za razumijevanje javnozdravstvenih problema na globalnoj razini te problema društvene nejednakosti u kontekstu javnozdravstvene problematike.

Modul **Javno zdravstvo u Hrvatskoj, Europi i svijetu** obuhvaća 4 tematske cjeline: 1. Ekološko javno zdravstvo; 2. Globalni javnozdravstveni problemi; 3. Međunarodni javnozdravstveni sustavi; 4. Povijest i izvori javnog zdravstva.

Po završetku obveza na modulu te položenog završnog ispita studenti će moći:

I1-Razlikovati pojmove ekološkog i javnog zdravstva (ekološki koncept zdravlja, zdravstveno-ekološki standardi, okolišni čimbenici rizika za zdravlje).

I2-Kritički evaluirati suvremene globalne zdravstveno-ekološke probleme te pojam javnog zdravstva i zdravlja.

I3-Objasniti globalne javnozdravstvene probleme.

I4-Razlikovati nejednakosti javnozdravstvenih problema.

I5-Procijeniti primjenu međunarodnih javnozdravstvenih strategija na nacionalnoj razini.

I6-Izraditi prijedlog plana za odgovor na konkretni međunarodni javnozdravstveni izazov.

17-Identificirati i opisati pojave, strukture i osobe iz povijesti modernih država koje su presudno utjecale na razvoj javnog zdravstva.

18-Vrednovati povijest javnog zdravstva u Hrvatskoj i kritički promišljati o društvenom kontekstu njegova razvoja.

Izvođenje nastave:

Kolegij se izvodi u prostorijama Fakulteta zdravstvenih studija. Nastava se izvodi u obliku predavanja i seminara, u interaktivnoj komunikaciji. Materijali s predavanja i obavijesti o kolegiju dostupni su na platformi Merlin (e-kolegij). Nastava se izvodi u turnusnom obliku. Izvršavanjem nastavnih aktivnosti te pristupanjem završnom ispitu student/studentica stječe 4 ECTS boda.

U izvođenju nastave osim voditelja kolegija sudjeluju: izv. prof. dr. sc. Marko Medved, izv. prof. dr. sc. Andrej Starc i dr. sc. Toni Buterin.

Popis obvezne ispitne literature:

Ekološko javno zdravstvo

- Puntarić D, Miškulin M, Bošnjir J i sur., Zdravstvena ekologija. Zagreb: Medicinska naklada; 2012.

Globalni javnozdravstveni problemi

- Labonté R, Ruckert A., Health Equity in a Globalizing Era. Oxford: Oxford University Press; 2019.

Međunarodni javnozdravstveni sustavi

- Nastavni materijal i predavanja
- Detels R, Gulliford M, Karim AA, Tan CC. (eds.), Oxford Textbook of Global Public Health, 6th edition. Oxford: Oxford University Press; 2015.

Povijest i izvori javnog zdravstva

- Puntarić D, Ropac D, Jurčev Savičević A i sur. Javno zdravstvo, Zagreb, Medicinska naklada; 2015. (izabrana poglavlja)
- Dugački V, Regan K. Povijest zdravstvene skrbi i razvoja zdravstvenih ustanova na hrvatskom prostoru. Studia lexicographica, 25: 35-74; 2019.
- Horbec I. Zdravlje naroda – bogatstvo države. Prosvijećeni apsolutizam i počeci sustava javnoga zdravstva u Hrvatskoj, Zagreb, Hrvatski institut za povijest; 2015. (odabrana poglavlja)

Popis dopunske literature:

Ekološko javno zdravstvo

- Mastroianni AC, Kahn JP, Kass NE. (eds.) The Oxford Handbook of Public Health Ethics. New York: Oxford University Press; 2019.
- Puntarić D, Ropac D, Jurčev Savičević A i sur. Javno zdravstvo. Zagreb: Medicinska naklada; 2015.

Globalni javnozdravstveni problemi

- Holtz C. Global Healthcare. MA: Jones & Barlett Learning; 2017.

Povijest i izvori javnog zdravstva

- Vitale B i sur. Četiri stoljeća javnoga zdravstva i biomedicine u Hrvatskoj. Mala zemlja duge medicinske tradicije u globalnoj medicini 21. stoljeća, Zagreb, Medicinska naklada; 2007. (odabrana poglavlja)
- Porter D. Health, Civilization and the State. A history of public health from ancient to modern times, London, New York: Routledge; 2005.

- Grmek MD Bolesti u osvjetljenje zapadne civilizacije, Zagreb, Globus; 1996.

Nastavni plan:

Popis predavanja i seminara (s naslovima i pojašnjenjem te ishoda učenja):

Ekološko javno zdravstvo

Uvod u zdravstvenu ekologiju; Metode zdravstveno-ekološkog istraživanja; Okolišni čimbenici rizika za zdravlje; Suvremeni globalni zdravstveno-ekološki problemi; Etika okoliša; Zaštita stanovnika od štetnih čimbenika iz okoliša – regulatorni okvir i organizacija u Republici Hrvatskoj; Analiza zdravstvenih rizika u okolišu.

Ovom se tematskom cjelinom ostvaruju sljedeći ishodi učenja: I1-Razlikovati pojmove ekološkog i javnog zdravstva (ekološki koncept zdravlja, zdravstveno-ekološki standardi, okolišni čimbenici rizika za zdravlje); I2-Kritički evaluirati suvremene globalne zdravstveno-ekološke probleme te pojam javnog zdravstva i zdravlja.

Globalni javnozdravstveni problemi

Inherentna globalna (prekogranična) pitanja koja utječu na nejednakost u opterećenju bolestima i zdravstvenim prilikama za pojedince i narode; Zabrinutost zbog visokog opterećenja bolesti u zemljama općenito s niskim dohotkom i globalizacije kao fenomena; Socijalne determinante zdravlja; Globalni pogled na zdravlje i bolesti.

Ovom se tematskom cjelinom ostvaruju sljedeći ishodi učenja: I3-Objasniti globalne javnozdravstvene probleme; I4-Razlikovati nejednakosti javnozdravstvenih problema.

Međunarodni javnozdravstveni sustavi

Međunarodne i regionalne javnozdravstvene organizacije; Svjetska zdravstvena organizacija: djelovanje; Nacionalni javnozdravstveni sustavi, Međunarodni javnozdravstveni izazovi: multidisciplinarnе perspektive; Etika zdravstvenih sustava.

Ovom se tematskom cjelinom ostvaruju sljedeći ishodi učenja: I5-Procijeniti primjenu međunarodnih javnozdravstvenih strategija na nacionalnoj razini; I6-Izraditi prijedlog plana za odgovor na konkretni međunarodni javnozdravstveni izazov.

Povijest i izvori javnog zdravstva

O zdravlju i zdravstvenoj zaštiti prije pojave javnog zdravstva; Povijesne okolnosti pojave javnog zdravstva; Velika Britanija i Public health act; Liječnici, kirurzi, ljekarnici i primalje kroz povijest; Zakonodavni i institucionalni okvir javnoga zdravstva u Hrvatskoj kroz povijest; Počeci javnoga zdravstva u Hrvatskoj u vrijeme prosvijećenoga apsolutizma; Povijest medicinskog obrazovanja u službi javnoga zdravstva; Od hospitala do bolnice; Izvori za poznavanje javnog zdravstva; Tumačenje i kontekstualizacija izvora javnog zdravstva; Edwin Chadwick i počeci javnoga zdravstva u Velikoj Britaniji; Važnost Andrije Štampara za javno zdravstvo u Hrvatskoj i svijetu; Povijest protuepidemijskih mjera u nas i u svijetu; Povijest medicinskog obrazovanja u službi javnoga zdravstva; Osnutak Svjetske zdravstvene organizacije.

Ovom se tematskom cjelinom ostvaruju sljedeći ishodi učenja: I7-Identificirati i opisati pojave, strukture i osobe iz povijesti modernih država koje su presudno utjecale na razvoj javnog zdravstva; I8-Vrednovati povijest javnog zdravstva u Hrvatskoj i kritički promišljati o društvenom kontekstu njegova razvoja.

Obveze studenata:

Studenti/studentice su obvezni/obvezne pohađati nastavu i aktivno sudjelovati u seminarskom dijelu nastave, položiti kolokvij i završni pismeni ispit. Nazočnost na predavanjima je obvezna, a student/studentica može izostati s 50% nastave isključivo zbog zdravstvenih razloga što opravdava liječničkom ispričnicom. Ukoliko student/studentica opravdano ili neopravdano izostane s više od 50% nastave ne može nastaviti praćenje kolegija te gubi mogućnost izlaska na završni ispit. Time je prikupio 0% ocjenskih bodova i ocijenjen/ocijenjena je ocjenom F.

Ispit (način polaganja ispita, opis pisanog/usmenog/praktičnog dijela ispita, način bodovanja, kriterij ocjenjivanja):

Studentice i studenti mogu ukupno ostvariti 100 bodova. Elementi ocjenjivanja su kolokvij, održavanje seminarske prezentacije i završni pismeni ispit. Tijekom nastave mogu ostvariti maksimalno 50 bodova i to pri izvršenju obveza seminarskog dijela nastave te 50 bodova na završnom ispitu. Pristupanje završnom ispitu moguće je ako je studentica/student tijekom nastave ostvario najmanje 25 bodova (50%). Završni je ispit u formi testa s pitanjima višestrukog odabira. Uvjet prolaza na završnom ispitu je ostvareno najmanje 25 bodova (50%).

Ocjenske bodove student/studentica stječe na sljedeći način:

1. Tijekom nastave vrednuje se (maksimalno 50% ocjenskih bodova):

- a) seminarska prezentacija (do 20% ocjenskih bodova)
- b) kolokvij (do 30% ocjenskih bodova)

a) Seminarska prezentacija (do 20% ocjenskih bodova)

Studenti/ce pripremaju seminarsku prezentaciju koju javno predstavljaju. Tijekom seminarske prezentacije ocjenjuju se usmeno izlaganje (15% ocjenskih bodova) i rasprava (5% ocjenskih bodova).

b) Kolokvij (do 30% ocjenskih bodova)

Tijekom nastave student/studentica će pristupiti pismenoj provjeri znanja kroz kolokvij na osnovi čega može ostvariti maksimalno 30% ocjenskih bodova.

Student/studentica koji je ostvario/ostvarila između 20 i 29,9% ocjenskih bodova imati će priliku za jedan popravni međuispit te ako na tom međuispitu zadovolji, može pristupiti završnom ispitu s početnih 30% ocjenskih bodova prikupljenih tijekom nastave.

2. Na završnom ispitu vrednuje se (maksimalno 50% ocjenskih bodova):

a) Pismeni ispit (ukupno 50% ocjenskih bodova)

Prolaznost na pismenom testu je 50% uspješno riješenih ispitnih zadataka.

Konačna ocjena je postotak usvojenog znanja, vještina i kompetencija kroz nastavu i završni ispit odnosno donosi se na temelju zbroja svih ocjenskih bodova ECTS sustava prema kriteriju:

A = 90 - 100% ocjenskih bodova

B = 75 - 89,9%

C = 60 - 74,9%

D = 50 - 59,9%

F = 0 - 49,9%

Ocjene u ECTS sustavu prevode se u brojčani sustav na sljedeći način:

A = izvrstan (5)

B = vrlo dobar (4)

C = dobar (3)

D = dovoljan (2)

F = nedovoljan (1)

Prema vrijedećim aktima, nije moguće "odbiti" ocjenu na završnom ispitu, već samo postupiti u skladu s Pravilnikom o studijima Sveučilišta u Rijeci (student nezadovoljan ocjenjivanjem podnosi u roku od 24 sata pismenu žalbu dekanu/dekanici).

Mogućnost izvođenja nastave na stranom jeziku:

Trenutno ne postoji mogućnost izvođenja na stranom jeziku.

Ostale napomene (vezane uz kolegij) važne za studente:

Akademski čestitost

Od studenata/studentica i nastavnika se očekuje međusobno poštivanje, pristojnost, izvršavanje dužnosti i odgovorno međusobno ponašanje, ali i jednako ponašanje prema obavezama. I nastavnici i studenti/studentice svojim ponašanjem trebaju služiti kao primjer. U radu je dakako moguće učiniti propuste, no važno je znati da je riječ o propustu (a ne pogrešnoj namjeri!) na koju je potrebno ukazati. Svaki oblik prisile ili diskriminacije smatra se težim kršenjem normi.

Dokumenti koji studentima/studenticama i nastavnicima stoje na raspolaganju: Etički kodeks studenata Fakulteta zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci, Poslovnik Etičkog povjerenstva za zaštitu akademske čestitosti Fakulteta zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci.

SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (za akademsku 2024./2025. godinu)

Raspored nastave

Datum	Predavanja (vrijeme i mjesto)	Seminari (vrijeme i mjesto)	Nastavnik
21. 03. 2025. (petak)	08:00-12:00, Z6 12:00-14:00, Z5		doc. dr. sc. Robert Doričić
22. 03. 2025. (subota)	08:00-14:00 online		izv. prof. dr. sc. Andrej Starc
10. 04. 2025. (četvrtak)	13:00-19:00 Z2		doc. dr. sc. Robert Doričić izv. prof. dr. sc. Marko Medved
11. 04. 2025. (petak)	08:00-14:00 Z3		izv. prof. dr. sc. Marko Medved izv. prof. dr.sc. Andrej Starc
24. 04. 2025. (četvrtak)		13:00-19:00 Z4	dr. sc. Toni Buterin
25. 04. 2025. (petak)		08:00-10:00 10:00-14:00 Z1	dr. sc. Toni Buterin izv. prof. dr. sc. Marko Medved

Popis predavanja i seminara:

P	PREDAVANJA (tema predavanja)	Broj sati nastave	Mjesto održavanja
1	Uvod u zdravstvenu ekologiju	2	Fakultet zdravstvenih studija, Predavaonica Alana Šustića (Z6)
2	Okolišni čimbenici rizika za zdravlje	1	Fakultet zdravstvenih studija, Predavaonica Alana Šustića (Z6)
3	Suvremeni globalni zdravstveno-ekološki problemi	1	Fakultet zdravstvenih studija, Predavaonica Alana Šustića (Z6)
4	Etika okoliša	1	Fakultet zdravstvenih studija, Predavaonica Alana Šustića (Z6)
5	Zaštita stanovnika od štetnih čimbenika iz okoliša – regulatorni okvir i organizacija u Republici Hrvatskoj	1	Fakultet zdravstvenih studija, Predavaonica Z5
6	Međunarodne i regionalne javnozdravstvene organizacije	1	Fakultet zdravstvenih studija, Predavaonica Z5
7	Svjetska zdravstvena organizacija: djelovanje	1	Fakultet zdravstvenih studija, Predavaonica Z2
8	Nacionalni javnozdravstveni sustavi	1	Fakultet zdravstvenih studija, Predavaonica Z2
9	Međunarodni javnozdravstveni izazovi: multidisciplinarnе perspektive	1	Fakultet zdravstvenih studija, Predavaonica Z2
10	Inherentna globalna (prekogranіčna) pitanja	1	online
11	Zabrinutost zbog visokog opterećenja bolesti u zemljama s niskim dohotkom	1	online
12	Socijalne determinante zdravlja	1	online
13	Globalni pogled na zdravlje i bolesti	1	online
14	Usporedba dostupnosti zdravstvenih sustava između razvijenih i nerazvijenih zemalja	1	online
15	Javnozdravstvene politike-preventivne strategije	1	online
16	Strategije intervencije u javnom zdravstvu	1	online
17	Zdravstvene nejednakosti-geografske razlike	1	online
18	Zdravstvene nejednakosti-socioekonomske razlike	1	online
19	Globalne zdravstvene prijetnje	1	online
20	O zdravlju i zdravstvenoj zaštiti prije pojave javnog zdravstva	1	Fakultet zdravstvenih studija, Predavaonica Z2
21	Povijesne okolnosti pojave javnog zdravstva	1	Fakultet zdravstvenih studija, Predavaonica Z2

22	Velika Britanija i Public health act	1	Fakultet zdravstvenih studija, Predavaonica Z2
23	Liječnici, kirurzi, ljekarnici i primalje kroz povijest	1	Fakultet zdravstvenih studija, Predavaonica Z2
24	Zakonodavni i institucionalni okvir javnoga zdravstva u Hrvatskoj kroz povijest	1	Fakultet zdravstvenih studija, Predavaonica Z2
25	Počeci javnoga zdravstva u Hrvatskoj u vrijeme prosvijećenoga apsolutizma	1	Fakultet zdravstvenih studija, Predavaonica Z3
26	Povijest medicinskog obrazovanja u službi javnoga zdravstva	1	Fakultet zdravstvenih studija, Predavaonica Z3
27	Od hospitala do bolnice	1	Fakultet zdravstvenih studija, Predavaonica Z3
28	Izvori za poznavanje javnog zdravstva	1	Fakultet zdravstvenih studija, Predavaonica Z3
29	Tumačenje i kontekstualizacija izvora javnog zdravstva	1	Fakultet zdravstvenih studija, Predavaonica Z3
Ukupan broj sati predavanja		30	

S	SEMINARI (tema seminara)	Broj sati nastave	Mjesto održavanja
1	Metode zdravstveno-ekološkog istraživanja	2	Fakultet zdravstvenih studija, Predavaonica Z4
2	Analiza zdravstvenih rizika u okolišu	2	Fakultet zdravstvenih studija, Predavaonica Z4
3	Klimatske promjene	2	Fakultet zdravstvenih studija, Predavaonica Z4
4	Etika okoliša	2	Fakultet zdravstvenih studija, Predavaonica Z4
5	Etika zdravstvenih sustava	2	Fakultet zdravstvenih studija, Predavaonica Z1
6	Edwin Chadwick i počeci javnoga zdravstva u Velikoj Britaniji	1	Fakultet zdravstvenih studija, Predavaonica Z1
7	Važnost Andrije Štampara za javno zdravstvo u Hrvatskoj i svijetu	1	Fakultet zdravstvenih studija, Predavaonica Z1
8	Povijest protuepidemijskih mjera u nas i u svijetu	1	Fakultet zdravstvenih studija, Predavaonica Z1
9	Povijest medicinskog obrazovanja u službi javnoga zdravstva	1	Fakultet zdravstvenih studija, Predavaonica Z1
10	Osnutak Svjetske zdravstvene organizacije	1	Fakultet zdravstvenih studija, Predavaonica Z1
Ukupan broj sati seminara		15	

	ISPITNI TERMINI (završni ispit)
1.	08. 05. 2025.
2.	24. 05. 2025.
3.	
4.	